

POSTANOWIENIE

4 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 4 marca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.J.

z udziałem M.J.1, H.W. i H.J.

o dział spadku i zniesienie współwłasności,

na skutek skargi kasacyjnej M.J.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Łomży

z 30 listopada 2023 r., I Ca 255/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. stwierdza, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wnioskodawczyni wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 387 § 2¹ pkt 2 oraz art. 378 § 1 k.p.c. przez nieujawnienie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia takich stwierdzeń, które by świadczyły o rozpoznaniu zarzutów apelacji, wymienionych przez nią w pkt 1, 2 i 3 tego środka zaskarżenia. Skarżąca przytoczyła także art. 328 § 2 i art. 378 § 1 k.p.c., określające obowiązki sądu drugiej instancji w postępowaniu apelacyjnym, których nie wykonał Sąd orzekający w sprawie.

Zgodnie z ustaloną linią orzecniczą uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Nie chodzi przy tym o naruszenie jakiegokolwiek przepisu zastosowanego lub niezastosowanego przez sąd w toku rozpoznawania sprawy, lecz o naruszenie, które – gdy rzecz dotyczy prawa procesowego – mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie był dział spadku i zniesienie współwłasności, a to oznacza, że na jej wynik mogłoby wpłynąć nieprawidłowe określenie udziałów uczestników działu we wspólnym prawie, nie zaś informacje o stanie posiadania przedmiotu działu z odległej przeszłości, jeśli nie towarzyszy temu zgłoszenie roszczeń pieniężnych zmierzających do rozliczenia nakładów na rzecz lub korzyści czerpanych z jej posiadania. Wnioskodawczyni także w skardze kasacyjnej nie zarzuca, żeby Sądy *meriti* wadliwie określiły udziały uczestników w przedmiocie działu, w tym i w tych nieruchomościach, które wnioskodawczyni chciałyby z działu uzyskać w naturze.

Szczegółowe informacje na temat tego, z których nieruchomości będących przedmiotem postępowania i w jaki sposób korzysta wnioskodawczyni, a z których uczestnicy postępowania, wynikają z przeprowadzonego w sprawie dowodu z opinii biegłego i były wystarczające do podjęcia decyzji co do sposobu podziału gospodarstwa w naturze między współuprawnionymi. Nieruchomości, o które zabiega wnioskodawczyni są przez nią wydzierżawiane, a do produkcji rolnej wykorzystują je dzierżawcy nie ona sama. Zmiana właściciela nieruchomości nie musi zatem wpłynąć na sposób korzystania z nich.

Sądy *meriti* wyjaśniły, z jakiego powodu proponowany przez wnioskodawczynię podział nieruchomości pozostających we współwłasności jej i uczestników nie zyskał akceptacji. Było tak dlatego, że wnioskodawczyni, nie prowadząca gospodarstwa rolnego na przedmiocie działu, zabiegała o przyznanie jej w naturze najatrakcyjniejszych gruntów w całym kompleksie, o wartości znacznie przenoszącej jej udział we współwłasności. Tymczasem w wyniku zniesienia współwłasności każdy z uprawnionych powinien – jeżeli to prawnie i faktycznie możliwe (art. 211 k.c.) – otrzymać w naturze powstałą z podziału rzecz o wartości odpowiadającej jego udziałowi w prawie do przedmiotu działu. Dopłaty służą wyłącznie do niezbędnego wyrównywania pomiędzy uczestnikami podziału wartości przyznawanych im rzeczy i praw. Wnioskodawczyni dąży natomiast do uzyskania z podziału gruntów daleko przenoszących jej udział w nim.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ oraz art. 108 § 2 i art. 520 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

(R.N.)

[a.ł]